

Knowledge grows

Kijk op Yara

Gezondheid en welzijn

Duurzaamheidsmagazine
2022

Uitgave juli 2023

Voorwoord

De schouders eronder

Een nieuwe Kijk op Yara waar we u kennis laten maken met de dragende kracht van Yara: onze medewerkers. Wat ze betekenen voor ons als bedrijf en in de maatschappij. Het was een zeer hectisch jaar qua gasprijsontwikkeling, markt en klimaatbeleid. En een jaar waarin we veel nieuwe collega's mochten verwelkomen. De basis voor de toekomst wordt nu gelegd. Duurzame plannen, grote maatschappelijke vraagstukken en vooral veel nieuwe, complexe projecten waarvoor we uit onze comfortzone moeten stappen. Het vergt veel van ons om niet alleen nu, maar ook in de toekomst te werken aan voldoende, veilig, gezond en betaalbaar voedsel.

Waar we vroeger de focus hadden op meer produceren, kijken we nu naar verandering van onze processen en meer flexibiliteit van onze site. Eén daarvan is overgaan op groene waterstof. Dat is niet morgen gerealiseerd en daarom willen we een tussenstap invoeren, namelijk blauwe waterstof middels Carbon Capture and Storage (CCS). Het team wat hier hard aan werkt legt uit wat dit betekent. We moeten ons op alle vlakken blijven ontwikkelen om aan de klimaatdoelstellingen te voldoen en daarbij verder kijken dan enkel binnen onze hekken. Samenwerking is essentieel. Dit gebeurt ook in de keten volop en dat lezen we terug in het artikel over de uien met Chayenne Wiskerke.

Veranderen kost veel energie. Daarom is de balans tussen privé en werk enorm belangrijk. Dat is de reden dat het thema van dit magazine **gezondheid en welzijn** is. Duurzaam opereren als bedrijf zit hem niet alleen in de producten die je maakt. We mogen zuinig zijn op onszelf en af en toe moet de druk van de ketel. Dat kan ook op de werkvloer al in kleine dingen zitten. Als ik het artikel lees waar Louis de Korne van Idverde het heeft over zijn werk als groenbeheerder dan spat het werkgeluk ervan af. Het is niet te onderschatten wat een goed opgeruimd en mooi terrein voor ons betekent. Naast de rust die te vinden is op de wandelroutes in de schapenwei of bij onze huisdieren, draagt een goed onderhouden terrein ook bij aan een veilige werkomgeving. Iedereen veilig naar huis blijft onze topprioriteit.

Om gezond en vitaal te blijven is het noodzakelijk om regelmatig je gedachten te kunnen verzetten. Met hobby's, vrijwilligerswerk en vakanties kunnen we dat. Yara steunt al jaren verschillende activiteiten in de omgeving waaronder het bekende Festival Zeeuws-Vlaanderen. Het is bewonderingswaardig hoe organisator Rinus Meesen zich elk jaar weer inzet om klassieke muziek een podium te geven zodat jong en oud ervan kan genieten. Achter menig evenement of festival schuilt de dragende kracht van vrijwilligers. In het artikel over Weitjerock vertellen Thomas van Merode en Christian van Vooren over het festival op 'hun' dorp. Het is hard werken, maar vooral samen genieten van datgene wat wordt neergezet. Hieruit blijkt ook dat Zeeuws-Vlaanderen een hechte gemeenschap is, waar cultuur, sport en muziek zorgen voor verbinding en verbroedering. In een van de artikelen lezen we dat collega's die naar onze regio zijn verhuisd zich snel thuis voelen. Ik heb dat zelf ook mogen ervaren, inclusief de uitdaging om de Nederlandse taal onder de knie krijgen.

Met meer dan 745 medewerkers zijn bij bijna alle initiatieven en verenigingen in onze regio Yara-collega's actief. Van muziektfestival tot voetbalvereniging of brandweerkorps. Ook onze eigen bedrijfsbrandweer wordt bemenst door ervaren brandweervrijwilligers. Kameraadschap, vertrouwen in elkaar en iets voor anderen willen betekenen, daar draait het uiteindelijk om. Het zijn vaardigheden die je ook in het dagelijkse leven en in je werk goed van pas komen.

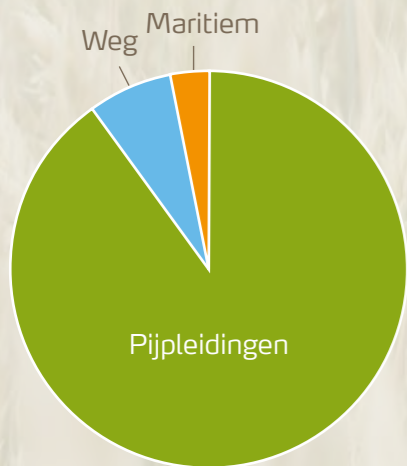
Het was een uitdagend jaar voor ons, waar we gezamenlijk de schouders onder gezet hebben. Iets waar ik ontzettend trots op ben!

Veel leesplezier!

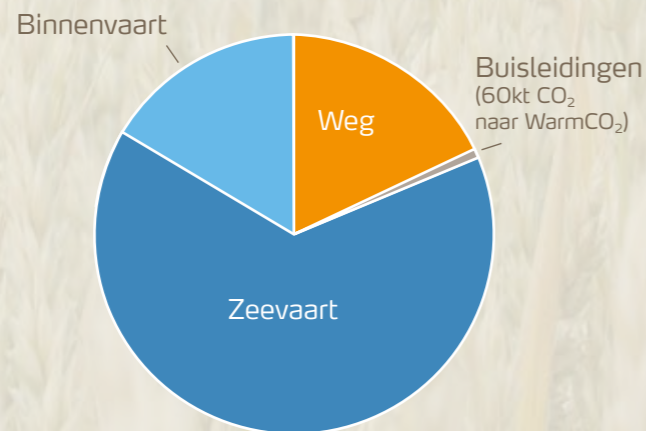
Michael Schlaug
Algemeen Directeur
Yara Sluiskil

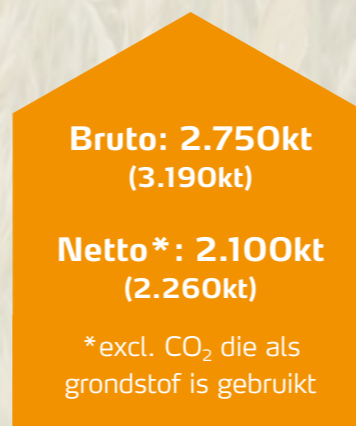
Aanvoer grondstoffen

Verladen producten (3,9 miljoen ton)

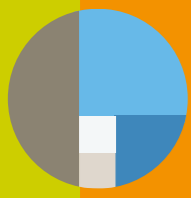

Broeikasgas emissies (in CO₂ eq.)

Cijfers medewerkers 2022 (2021)

Alle regenboogkleuren waterstof zitten bij Yara in de genen

Yara Sluiskil is de grootste productielocatie van waterstof in Nederland en Europa. Vanaf 1929 tot de jaren '60 van de vorige eeuw werd waterstof ingenomen dat bestond uit restgassen van de naastgelegen cokesfabriek. Dat werd zwarte of bruine waterstof genoemd met als basis steenkool. De restgassen van de cokesproductie bevatten 60% waterstof en waren een goed bruikbare grondstof voor de kunstmestproductie. Later werd overgestapt op het veel schonere Slochterengas en water als twee grondstoffen voor stoomkraken om het kleinste element van het periodiek systeem te maken. Eind jaren '90 schakelde Yara over op het hoogcalorische Noorse en Engelse gas vanuit Zeebrugge, waar later een LNG terminal bijkwam om vloeibaar gas uit de hele wereld te ontvangen. In september 2022 sloot Yara de laagcalorische (Groningen) gas toevoer waardoor alleen nog hoogcalorisch gas vanuit zowel het noorden alsook Zeebrugge wordt ingenomen.

Het moederbedrijf van Yara, toen nog onder de naam Norsk Hydro, produceerde decennialang grootschalig waterstof in Noorwegen door water te splitsen met behulp van elektrolyse. De benodigde energie hiervoor werd geleverd door waterkrachtcentrales. De waterstof die zo gemaakt werd heet tegenwoordige groene waterstof, maar werd door Yara al meer dan 50 jaar geleden op grote schaal gemaakt. Andere opties zijn bijvoorbeeld waterstof uit nucleaire energie voor elektrolyse of pyrolyse van afvalstoffen, die worden in de waterstof kleurenwaaier respectievelijk als roze en turquoise gekwalificeerd. Uiteindelijk is het allemaal H₂; het kleinste molecuul dat we kennen in de chemie en dat essentieel is voor talloze toepassingen die we allemaal dagelijks gebruiken.

Carbon Capture and Storage

Kortom, Yara Sluiskil en waterstof zijn vertrouwd met elkaar. We hebben inmiddels heel wat kennis opgebouwd om waterstof te maken als grondstof voor ammoniak. Momenteel werkt een team van deskundigen aan de omslag naar blauwe waterstof in Sluiskil. Dat is grijze waterstof op basis van aardgas en water, waarbij de ontstane CO₂ wordt afgevangen en voor lange termijn wordt opgeslagen in lege gasvelden diep onder de zeebodem, zodat ze niet in de atmosfeer komt. We noemen dit Carbon Capture and Storage (CCS).

Snelle garantie dat CO₂ emissie naar de lucht stopt

Omdat Sluiskil in het bestaande productieproces alle zuivere CO₂ al afvangt, die bij het maken van waterstof en ammoniak in de fabriek ontstaat, is het vrij gemakkelijk om blauwe waterstof te maken. Wim Versteede, Transition manager, vertelt: "In totaal vangen we in Sluiskil 2,2 miljoen ton zuivere proces CO₂ per jaar af, waarvan we 1 miljoen ton gebruiken als grondstof

voor ureumoplossing die zijn weg vindt in toepassingen zoals de ureummeststof Amidas en in AdBlue om stikstofemissies van voertuigen te verminderen."

Business Development manager Arvid De Weweire vult aan: "Voor het vloeibaar maken van de afgevangen CO₂ hebben we sinds de jaren '90 al liquefaction plants waarbij CO₂ met een temperatuur van -21°C en een druk van 13 tot 14 bar vloeibaar wordt gemaakt en wordt vervoerd naar klanten. Een kleiner deel van de afgevangen CO₂ blazen we via een ondergrondse leiding naar de glastuinbouw waarop miljoenen kilo's heerlijke tomaten, paprika's, komkommers en aubergines groeien. Bij het maken van blauwe waterstof gaat het dus om uitbreiding van bestaande activiteiten van vloeibaar maken van CO₂ waarmee we vertrouwd zijn. De overtollige zuivere CO₂ gaat straks niet langer de atmosfeer in, maar per schip naar Noorwegen waar het op bijna 3 kilometer diepte wordt opgeslagen onder de zeebodem. Ook CO₂ transport per schip is niet nieuw voor ons. We moeten dit dan alleen op wat grotere schaal doen en de klant is een andere dan we gewend zijn."

Dalende footprint

Hendrik de Wit die als Projectmanager Business Development deel uitmaakt van het team dat onderhandelt met de Noorse CO₂-afnemer vertelt dat de Noren al ruim 25 jaar ervaring hebben met opslag van CO₂ onder de zeebodem. "Het CCS project betekent dat we in totaal tot 800.000 ton CO₂-reductie kunnen behalen bij een volle productie." Continuous Improvement en Energy manager Ellen Cocquyt die betrokken is bij de jaarlijkse rapportage van de emissiecijfers is enthousiast: "Onze CO₂ footprint in Sluiskil daalt daarmee nog verder, zelfs tot onder de 1 miljoen ton netto vanaf 2025. In 1990 stootte Yara in Sluiskil nog 5,2 miljoen ton CO₂ uit,

een reductie van zo'n 80 procent! Ik ben ongelooflijk blij dat we dit door teamwork in heel Yara en met mensen van buitenaf kunnen bereiken. We behoren nu al tot de meest efficiënte fabrieken ter wereld en dat blijven we ook op deze manier."

Groene waterstof is het ultieme doel

Parallel aan blauwe waterstof werkt Yara Sluiskil ook aan het gebruik van groene waterstof, gemaakt van water dat met wind- en zonnestroom gesplitst is tot waterstof en zuurstof. "Eigenlijk is dit voor ons back to the future", zegt Ellen. "Tot 1991 bedreven we als Yara een grootschalige electrolyser in Glomfjord, maar omdat dit niet meer economisch rendabel was -zelfs niet met de relatief goedkope Noorse hydro power- zijn we hiermee gestopt. Na 30 jaar pakken we de draad weer op en ontwikkelen we verder met verbeterde inzichten, andere randvoorwaarden, nieuwe markten en een heel ander politiek beleid. Hoewel we gedreven zijn weten we dat groene waterstof nog redelijk ver weg is."

We verwachten niet dat dit voor 2035 echt grootschalig wordt toegepast, al spelen we er wel nu al op in.” Arvid geeft aan dat in de achterliggende onderhoudstaps in twee van de drie ammoniakfabrieken al zogenaamde tie-ins zijn gemaakt om de waterstof rechtstreeks in te nemen. “Reforming-E volgt in 2024 als laatste om de tie-ins te maken. Het ziet ernaar uit dat we in de bestaande drie fabrieken tot 20 à 25% van de waterstofproductie kunnen vervangen door rechtstreeks waterstof van het net af te nemen.”

Eerste aansluiting op de nationale waterstof backbone

Samen met Wim is Arvid in gesprek om vanaf 2026 ook een aansluiting op de nationale waterstofbackbone te hebben in Sluiskil. “Daarvoor zijn de investeringen relatief beperkt en bovendien hebben we al veel ervaring opgedaan met de waterstof uitkoppeling met Dow door een bestaande aardgasleiding van Gasunie te gebruiken. Ook wettelijk was dat een complex traject, waarbij het bijna acht jaar duurde voordat de waterstofuitwisseling geregeld was.” Het principe van een backbone die Yara met Dow en Gasunie als eerste in gebruik nam, wordt nu over heel Nederland verder uitgerold, met vertakkingen tot in België en Duitsland en mogelijk nog verder. Waterstof is in de chemie heel belangrijk en wordt ook voor allerlei dagelijkse toepassingen gezien als onmisbaar molecuul.

Het klimaat vereist zekerheid die geen lock-in effect creëert

Ellen stelt: “Yara Sluiskil zet in op snelle en zekere CO₂-reductie in het belang van klimaatverandering door over te stappen naar blauwe waterstof en werkt tegelijkertijd keihard aan groene waterstof. Daarbij zal de eerste stap tot 20 à 25% inname zijn en daarna moeten fabrieken geheel omgebouwd worden om volledig op groene waterstof van buitenaf over te schakelen.”

Wim Verstele is projectleider van een technisch onderzoek om samen met de licensor van de ammoniak technologie en andere kennispartners te werken aan de ombouw van de reusachtige ammoniakfabrieken in Sluiskil. “Komend jaar willen we meer inzicht hebben in wat er allemaal bij komt kijken om zo’n complexe fabriek om te bouwen naar een volledige waterstofinname. Dat is nog niet eerder ter wereld vertoond en heeft ook consequenties voor de energiebalans op site zoals de stoom- en stroombalans”, zegt Wim. Alle kennis over ammoniakproductie die Wim in de achterliggende 35 jaar heeft opgedaan komt nu zeer goed van pas.

Arvid benadrukt dat er ook daadwerkelijk voldoende groene waterstof beschikbaar moet zijn vanaf 2026 en daarna. “De meeste plannen voor productie van groene waterstof zijn slechts PowerPointpresentaties en naast beschikbaarheid zijn er nog veel vragen over de kwaliteit, prijs en

marktvolatiliteit. Het kan op papier allemaal wel kloppen, maar het is belangrijk dat het ook in de praktijk en economisch allemaal lukt. Tot nu toe kunnen we nog geen grote meerjarige contracten afsluiten voor afname, laat staan tegen een aanvaardbare prijs waarmee we producten maken die kunnen concurreren in Europa en de wereldmarkt.”

Europese strategische autonomie voor belangrijke producten

Hendrik benadrukt dat met CCS enerzijds zekerheid kan worden geboden over CO₂-reductie en Yara Sluiskil tegelijkertijd als systeemspeler kan optreden om het waterstofnet te balanceren. Indirect betekent dat ook het balanceren van het elektriciteitsnet dat de achterliggende

jaren in steeds sneller tempo dichtslibt met alle problemen van dien, ook in Zeeland. “De flexibiliteit die wij vanaf 2026 kunnen bieden is vergelijkbaar met de opslagcapaciteit van een zoutcaverne, dat is echt gigantisch. We kunnen hierin een heel waardevolle bijdrage leveren en tegelijkertijd de letterlijk broodnodige meststoffen blijven maken die Europa nodig heeft. Dat is beter dan afhankelijk te zijn van het buitenland met de vele internationale

handelsbeperkingen. Strategische autonomie is een belangrijk facet van onze plannen, waarvoor de overheid steeds meer aandacht heeft en dat vind ik fijn om te constateren. De oorlog in Oekraïne is verschrikkelijk, maar heeft wel de ogen geopend voor het belang van de maakindustrie in ons land.”

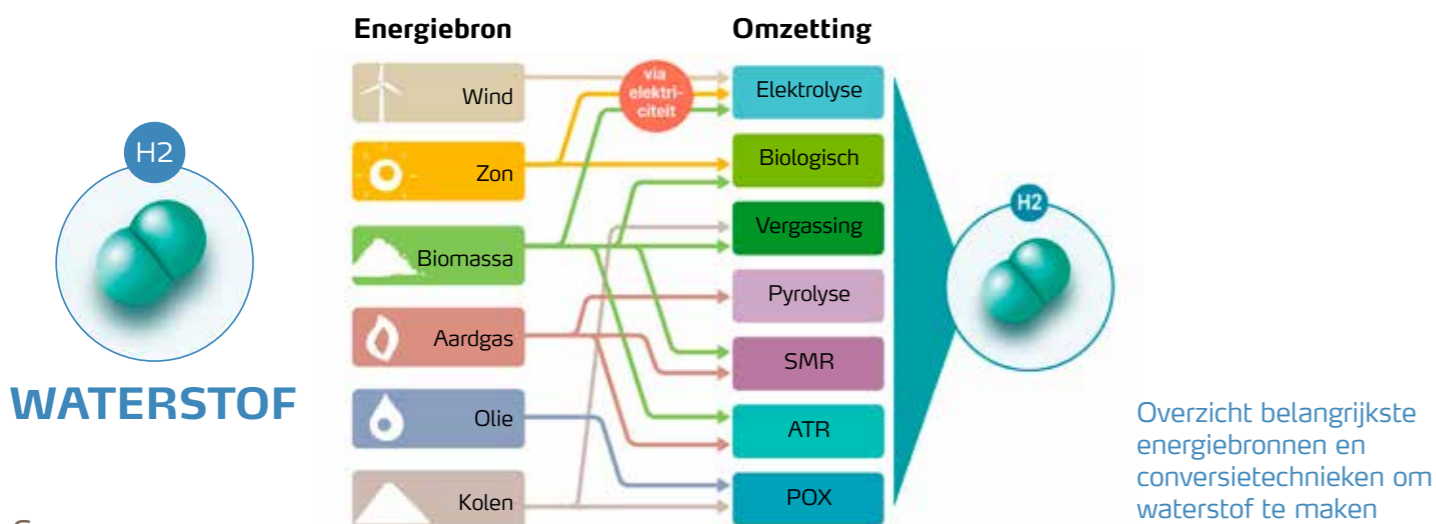
Climate Roadmap past naadloos in strategisch plan

De omschakeling naar blauwe en groene waterstof sluit naadloos aan bij de noodzaak voor flexibiliteit waarmee Sluiskil in het achterliggende jaar al slagen gemaakt heeft vanwege de hoge en volatiele gasprijzen. “We verwachten dat er een andere tijd aanbreekt en daarop moeten we anticiperen”, vindt Arvid. “De achterliggende jaren waren we vooral gefocust op extra productie, maar nu is het vooral snel en slim inspelen op veranderende omstandigheden. De klimaatprojecten passen goed in deze nieuwe strategie.”

Ammoniak als energiedrager van de toekomst

Wim vult aan dat ammoniak import

en export daarvan wezenlijk onderdeel zijn. Samen met Lead of Process Safety Manuel Dhont en Process Safety Engineer Jaron Raeckelboom is hij betrokken bij de wet- en regelgeving rondom grootschalige opslag van ammoniak. Niet alleen wij, maar ook de overheid staat voor uitdagingen en daarbij is het van belang te beseffen dat vergroening niet altijd in alle opzichten een vooruitgang is. “Ammoniak wordt bijvoorbeeld gezien als energiedrager van de toekomst, maar is geen suikerwater. Dat weten wij maar al te goed. De overheid wil onze ervaring met deze stoffen graag gebruiken om de impact van de vergroening op de omgeving te onderzoeken. Ik vind het interessant dat de kennis en expertise van Yara door de overheid zo op prijs gesteld wordt. Blijkbaar zijn we dus ook vanwege onze kennis van strategisch belang voor de vergroening van Nederland en Europa. Dat ik met mijn technische kennis bij kan dragen aan maatschappelijke vraagstukken geeft mijn werk een extra dimensie en nog meer toegevoegde waarde.”

Overzicht belangrijkste energiebronnen en conversietechnieken om waterstof te maken

Sluiskil soos die huis - Sluiskil als thuis

Maak kennis met Riaan van Eeden, Turnaround Manager bij Yara Sluiskil. Samen met zijn vrouw verruilde hij zijn leven in Zuid-Afrika voor een bestaan in België en Nederland. Precies een jaar geleden vond hij zijn weg naar Yara en dat bevalt hem tot op de dag van vandaag goed.

Wil je jezelf voorstellen?

“Mijn naam is Riaan van Eeden. Ik ben geboren in Zuid-Afrika en 32 jaar oud. Vroeger wilde ik graag dierenarts worden. Ik koos uiteindelijk voor heel iets anders: werktuigbouwkunde. Na mijn studie groeide de interesse in engineering. Mijn loopbaan startte in 2014 bij een bedrijf dat actief was in de constructiesector van de petrochemie. Hier werkte ik in het constructiegedeelte van werktuigbouwkunde. Daarna ben ik overstapt naar een engineering aannemer en vervolgens naar een ander bedrijf dat vergelijkbaar is met Yara. Bij mijn vorige baan was ik Turnaround manager en nu ben ik, net als mijn vrouw, overstapt naar Yara. Ik ben inmiddels een jaar in dienst en werk naar mijn eerste turnaround toe. Die zal plaatsvinden in 2024 in Ureum 5 en Ureum 8.”

Hoe kwam je in contact met Yara?

“Mijn vrouw is oorspronkelijk voor Yara Brussel gaan werken. We zijn op haar vergunning verhuisd naar België en momenteel wonen we in Sint-Martens-Leerne. Ik merk dat België en Nederland vergelijkbaar, maar tegelijkertijd ook heel verschillend zijn. Tijdens de verhuizing naar Gent kreeg ik een goed beeld van Yara. Toevallig stond er op dat moment een vacature als Turnaround manager open.”

Hoe heb je steun gekregen van Yara?

“Voor zover dat kon, hebben zij hulp aangeboden om alles te regelen. We zijn goed ondersteund en alles werd netjes gedocumenteerd. Het verhuisingsproces verliep soepel. Dat geldt overigens niet alleen voor de verhuizing, maar ook voor mijn nieuwe baan. Ik heb vooraf goede afspraken kunnen maken over mijn werk-privé balans waardoor ik genoeg tijd kan spenderen met mijn gezin en aan mijn hobby's. Dat is voor mij veel waard.”

Hoe ervaar je het dagelijkse leven hier?

“Er zijn grote verschillen tussen het leven hier en het leven in Zuid-Afrika. Het grootste verschil is een van de redenen om te verhuizen, is de veiligheid. In Zuid-Afrika is dat een grote zorg. We wilden die vrijheid hebben voor mijn vrouw en dochter en dat is hier gelukt. Verder heb ik niet echt een cultuurschok ervaren. Alles is nét een beetje anders. Iets waar ik tot op de dag van vandaag aan moet wennen is dat er hier altijd en overal mensen zijn. Het verschil met Zuid-Afrika is dat wanneer je daar een uur reist, je 100% alleen kan zijn. Je bent wat dicht bij de natuur en kunt vrij gemakkelijk ontsnappen aan de drukte van alledag. Toch wil ik niet teruggaan naar Zuid-Afrika. Althans, niet om te wonen. Voor vakantie wel! We zijn hier helemaal ingeburgerd.”

Wat vind je het leukste aan je werk?

“Alle uitdagingen. Als Turnaround manager ben ik verantwoordelijk voor het managen van complexe vraagstukken. Dat zorgt ervoor dat mijn dagen zeer dynamisch zijn en ik niet werk volgens een structuurplanning. Wel start ik iedere ochtend met een kop koffie en een informele check-in sessie met mijn collega's. Op vrijdagen plan ik het werk voor komende week vooruit en bekijk ik welke taken we als team voltooid hebben in de afgelopen week. Het grootste deel van mijn tijd besteed ik aan het plannen, organiseren en het beheren van activiteiten die verband houden met de turnaround en projecten. Voor de turnaround van volgend jaar werk ik samen met een ervaren team van meer dan 30 mensen, ieder met een eigen taak en specifieke functies. Dat vereist ook wel wat planning, zodat alles volgens schema verloopt. Dat is nu mijn grootste project, maar ik heb ook meegewerkt aan de Air1 Debottlenecking en het Rockrose project voor de SiPP. De SiPP is de Semi-Industriële Pilot Plant die we nieuw leven inblazen door ons meer te focussen op nieuwe, innovatieve producten. Ook circulaire en biobased producten maken daar een essentieel onderdeel van uit. De variatie in het werk zorgt ervoor dat het nooit saai is.”

Wat zijn de extra voordelen van het werken bij Yara?

“Ik vind dat Yara een heel sociaal bedrijf is. Ik maak deel uit van de Yara hardloopleague en de Yara ski-club. Als ik meer tijd had, zou ik bij nog meer clubs aansluiten. Maar ik kies ervoor mijn overige tijd door te brengen met mijn familie!”

Van tapas naar taalbarrières

De Catalaanse Antoni vond via de liefde zijn weg naar België en werkt inmiddels al heel wat jaren in Nederland. Dat emigreren heel wat vraagt van je aanpassingsvermogen weet hij als geen ander.

Wil je jezelf voorstellen?

“Ik ben Antoni Gosálvez, 41 jaar oud en ik werk bij Yara Sluiskil sinds 2010. Ik kom uit Spanje, uit de buurt van Barcelona. Van kinds af aan was ik al groot fan van de motorsport, het was mijn droom om rallyrijder te worden. Het werd de opleiding engineering in Barcelona. Van origine ben ik ingenieur, maar nu werk ik als Projectmanager. Tijdens een buitenlandse stage in Tallinn heb ik mijn Belgische vrouw ontmoet. In het begin bezocht ze mij in Spanje, maar uiteindelijk ben ik toch naar België verhuisd om samen te kunnen zijn. Momenteel wonen we in Antwerpen met onze drie kinderen. In mijn vrije tijd sport ik graag en als het kan reis ik zoveel mogelijk naar de bergen.”

Hoe ben je bij de Yara terecht gekomen?

“Ik werkte voor een andere firma in Brussel toen ik een vacature bij Yara Sluiskil zag. Ik woonde al in Antwerpen, dus de afstand is goed te overbruggen. In de file staan vind ik een nachtmerrie. Om dat te vermijden ga ik vaak nog even hardlopen, zwemmen of boodschappen doen.”

Wat doe jij als Projectmanager bij Yara?

“Ik coördineer en zorg ervoor dat alles vlot verloopt en dat iedereen weet wat zijn taken zijn. Ook zorg ik ervoor dat de planning goed loopt en dat het project tijdig wordt opgeleverd.

In mijn functie als Projectmanager is het enorm boeiend om een project van begin tot einde te zien groeien. Je hebt een duidelijk einddoel waar je naartoe werkt.

Verbinding maken tussen de verschillende betrokkenen en het bijhouden van het financiële overzicht is iets wat ik graag doe.”

“Als Projectmanager bij Yara zijn de projecten waar je bij betrokken bent erg divers. Een project wat ik recent afgerond heb is de MOBRU 7, een nieuwe MObiele BRUG om ureum-producten per transportband

in schepen te verladen. Dit was een zeer interessant maar ook erg complex project. Momenteel ben ik betrokken bij het CCS-project, wat strategisch een belangrijk project is voor de toekomst van Yara Sluiskil. Vanwege de omvang van dit project heb ik een rol als engineering manager, waarbij ik dit project opvolg en de belangen van Yara Sluiskil in de gaten houd, ook richting contractors die de uitvoering zullen gaan doen. Dit doe ik door het ontwerp en de specificaties na te kijken en te zorgen dat de richtlijnen van Yara Sluiskil gevolgd worden.”

Wordt het niet saai na zo'n lange tijd?

“In de dertien jaar dat ik bij Yara werk is er veel veranderd. Er zijn best wat ervaren mensen weggegaan, maar hiervoor komt de nieuwe generatie in de plaats. Er komen ook meer projectaanvragen binnen, die weer met andere regels en procedures behandeld moeten worden. De regels zijn veel strenger geworden in vergelijking met tien jaar geleden. Al deze veranderingen vergen meer tijd en communicatie met andere partijen. Zo duurt elk project wat langer.”

Was het lastig om sociale contacten op te bouwen?

“Het is een feit dat het begin in Sluiskil als buitenlander niet gemakkelijk was. Maar na al die jaren ken je alle mensen en is mijn taalniveau ook veel beter. Nederlanders verschillen niet veel van Spanjaarden. Zo zijn Nederlanders over het algemeen ook heel open en direct. Om de drempel voor andere Spaanse medewerkers kleiner te maken, was ik betrokken bij het programma 'Zeeland-Internship'. Afgelopen oktober ben ik naar Tarragona in Spanje gegaan om gesprekken te voeren met potentiële Spaanse stagiairs voor Yara. Op dit moment zijn er twee uit deze selectie die stagelopen bij Yara, ieder met een eigen mentor. Ik merk dat ze een goede start hebben gemaakt. Wat ik fijn vind aan dit project is dat het mensen de mogelijkheid geeft om zich te ontwikkelen, ervaring op te doen in het buitenland en tegelijkertijd zorgt het bij Yara voor aanwas van nieuwe collega's.”

Welke tip zou je meegeven aan andere buitenlandse collega's?

“Ik denk dat het heel belangrijk is om open minded te zijn. Je moet vooral niet proberen om te veel te vergelijken met wat je gewend bent. Een andere tip die ik mee wil geven is: volg een talencursus! Nederlands is een moeilijke taal om te leren, te begrijpen en te kunnen spreken. Maar als je het eenmaal onder de knie hebt, gaat het hier toch meer als thuis voelen.”

Riaan van Eeden

Antoni Gosálvez

De wereld voeden

Door klimaatverandering en de groeiende wereldbevolking wordt het steeds lastiger voor onze planeet om iedereen van voedsel te voorzien. De beschikbaarheid van voldoende en voedzaam voedsel is essentieel voor de gezondheid en welzijn van iedereen. De missie van Yara is eenvoudig en tegelijkertijd ambitieus: "To responsibly feed the world and protect the planet". En daar werken we hard aan!

Onze gewasvoedingsoplossingen en producten voor precisielandbouw zorgen ervoor dat landbouwers hun opbrengsten en productkwaliteit kunnen verhogen en de impact op het milieu verlagen. Zo blijft er meer ruimte over voor natuur. Yara noemt dit 'Nature positive solutions'. Mede dankzij de minerale meststoffen en andere Yara producten van Yara vind je onderstaande voedingsmiddelen in jouw koelkast of op jouw bord terug.

Een pak verse melk

Meststoffen verhogen de voedingswaarde van gras door het te voorzien van essentiële voedingsstoffen, zoals stikstof, fosfor, kalium en zwavel. Dit zorgt voor gezond, voedzaam en eiwitrijk gras voor de koeien, die zo weer zorgen voor het glas melk dat jij 's ochtends drinkt. Door toevoegingen aan kunstmest, zoals selenium krijgt de koe zelf ook extra essentiële elementen binnen om gezond te blijven.

De bubbels in je frisdrank

De bubbels in frisdrank ontstaan omdat er tijdens de productie van de frisdrank koolstofdioxide (CO₂) wordt toegevoegd. Wanneer je de fles of het blikje opent, verlaagt de druk en komt de CO₂ vrij als gasbellen.

Een bord vol met pasta

Een van de hoofdbestanddelen van pasta is tarwe. Tarwe is een gewas dat profiteert van het gebruik van minerale meststoffen, omdat deze de voedingsstoffen bieden die tarwe nodig heeft om te groeien en om een goede opbrengst te realiseren. Zonder kunstmest zou de opbrengst nog geen 2.000 kilo per hectare bedragen, maar met kunstmest is 12.000 kilo per hectare geen uitzondering. Dat scheelt zes keer zoveel landoppervlak.

Een goede kop Decafé koffie

De CO₂ die bij Yara als bijproduct van ammoniakproductie ontstaat, wordt onder meer gebruikt voor extractie van koffiebonen. Dit is een populaire methode om cafeïne uit koffiebonen te verwijderen, terwijl de smaak en aroma behouden blijft.

Een goedgevulde salade

Meststoffen dragen bij aan de groei en opbrengst van groenten, maar wat je wellicht niet wist is dat de verpakkingen van een salade CO₂ bevatten om het product langer vers te houden en bacterie- of schimmelgroei tegen te gaan.

Tomaten

Om zoveel mogelijk lekkere tomaten van een plant te krijgen worden niet alleen heel specifieke Yara meststoffen gebruikt, maar ook CO₂ waardoor de plant beter groeit. In een tomatenkas kan op één vierkante meter wel meer dan 60 kilo tomaten geproduceerd worden, dat is nog eens wat anders dan in je eigen moestuintje!

Festival van Zeeuwsch-Vlaanderen 'Een viering van muzikale diversiteit'

Muziek brengt mensen samen en laat harten sneller kloppen. Uit onderzoek blijkt dat muziek impact heeft op het beloningssysteem in onze hersenen. Hoe dat precies werkt? In het kort: het luisteren ervan stimuleert de afgifte van dopamine, een stofje dat gevoelens van genot en beloning versterkt in de hersenen. Dit verklaart waarom we vreugde, opwinding of juist rust ervaren bij het luisteren naar onze favoriete nummers.

Voor Rinus Meesen, organisator en Directeur van Festival van Zeeuwsch-Vlaanderen, was muziek al jaren een rode draad in zijn leven. Of zoals hij het zelf zegt: "Cultuur in welke vorm dan ook is een belangrijke bouwsteen voor ons welbevinden, een mensbehoefte." Met 'zijn' festival, dat inmiddels nationaal en internationaal naam heeft opgebouwd, weet hij al jaren duizenden klassieke muzikkliefhebbers in Zeeland en daarbuiten, te verrassen en te beroeren.

De getijden

Dit jaar vindt de 35^e editie van het festival 2023 plaats met de opening op 29 september en het slot op 21 oktober. "Het Festival van Zeeuwsch-Vlaanderen heeft al jaren een sterke reputatie in binnen- en buitenland. Er treden wereldtop orkesten, ensembles en solisten op. Dit jaar is het 70 jaar geleden dat de Watersnoodramp plaatsvond.

Provincie Zeeland heeft daarom het themajaar 'De kracht van het water' in het leven geroepen, waar wij met ons thema 'getijden' op inhaken. Tijdens het openingsconcert wordt o.a. de Hebriden van de bekende componist Mendelssohn uitgevoerd, een werk geïnspireerd door de zee en de ruige kustlijnen van de Schotse eilanden. Naast de Hebriden hebben we Beethovens derde pianoconcert met de briljante Braziliaanse toppianist Alvaro Siviero op het programma staan.

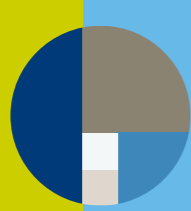
Waar ik ook erg blij mee ben is het slotconcert en Metropool Orkest, met een eerbetoon aan The Queen of Soul: Aretha Franklin. Leuk om te benoemen: zij hebben nog nooit eerder in Zeeland opgetreden, een primeur!"

Bescheiden

Ooit grapte Rinus in een interview dat hij leidt aan een te hoog energie gehalte. Inmiddels is hij de 70 ruim gepasseerd, maar als je hoort met hoeveel energie hij zich inzet om het festival tot een succes te maken zou je hem dat zeker niet geven. Zelf maakt hij er niet zo'n punt van. "Ja, ik stop er aardig wat tijd in, maar het moet gewoon goed zijn. Ik word directeur genoemd, maar eigenlijk ben ik meer createur. Ik mag mij overal mee bemoeien en doe dat dan ook. Van de samenstelling van het programma tot het zakelijke en organisatorische gedeelte. Het geeft veel voldoening en voel mij als een vis in het water".

"Maar een dergelijk festival organiseren kan alleen maar met steun van de overheid en het bedrijfsleven zoals Yara, die al vele jaren een gewaardeerde sponsor is van ons festival en zo ook ambassadeur voor het 'merk' Zeeuws-Vlaanderen. Met een vleugje eigenzinnigheid en zonder concessies te doen aan kwaliteit, willen we een festival zijn voor een breed publiek. In 2022 wisten we een verdubbeling in aantal bezoekers te realiseren, dat hopen we dit jaar te kunnen evenaren."

“
Het geeft veel
voldoening
en voel mij
als een vis
in het water

Vrijwilliger op Weitjerock “Je moet er zelf ook van genieten”

Groene weilanden, een drankje in je hand en de klanken van livemuziek. Dat is Weitjerock, het muziekfestival dat elk jaar zo'n 4000 bezoekers verwelkomt. Maar... zonder vrijwilligers geen festival! Maak kennis met Christian van Vooren en Thomas van Merode. Beide werkzaam bij Yara en daarnaast verantwoordelijk voor de elektriciteit op het evenement in IJzendijke.

Wie zijn Christian en Thomas?

Christian en Thomas zijn collega's bij Yara. Christian werkt als Assistent Productie Coördinator op de afdeling Nitraat en Thomas als Storingstechnicus.

Wat wilden jullie als kind worden?

Christian: “Vroeger wilde ik voetballer worden maar dat was meer een jongensdroom. Mijn vader werkte in de techniek en toen ben ik er zelf ook ingerold. Daarna heb ik voor procestechniek gekozen.” **Thomas:** “Ik was van kinds af aan altijd bezig met het sleutelen aan brommers. Ik koos er dus voor om motorvoertuigetechniek te gaan leren. Maar toen ik eenmaal in de garage kwam, was het gevoel niet zoals ik gehoopt had. Net zoals Christian zijn vader, was die van mij ook elektricien. Zo ben ik uiteindelijk elektrotechniek gaan doen. Toen ik eenmaal stage ging lopen, was ik verkocht en wilde ik niets anders meer.”

Hoe zijn jullie vrijwilliger geworden bij Weitjerock?

Thomas: “Eigenlijk is Weitjerock een uit de hand gelopen vriendenfeest. Eind jaren '90 richtte een vriendengroep het festival op en in 2003 stopten zij ermee. Een andere vriendengroep heeft in 2013 Weitjerock nieuw leven in geblazen, met twee oud-vrijwilligers van de vorige editie, waarna het sterk is gegroeid. Mijn broer is voorzitter, mijn vader helpt in de elektriciteit en m'n moeder staat in de catering. De hele familie helpt mee.” **Christian:** “Mijn vader legde altijd al het elektrisch aan en daar hielp ik hem wel eens bij. Hij was wat ouder en had al ruim dertig jaar ervaring. Helaas is hij een aantal jaar geleden overleden. Toen moest iemand anders het overnemen. Samen met Thomas en nog een aantal anderen hebben wij dat opgepakt. In het begin was het een beetje zoeken, maar ik vind het prachtig dat we dit zo voort kunnen zetten.”

Hoe leg je alle elektriciteit aan?

Thomas: “We beginnen met het op papier zetten waar alle elektrische verbruikers komen te staan, daarna maken we een stroomplan en bepalen we de zwaarte en de plaats van de generators. In het veld beginnen we met het aanleggen vanaf de generators richting de verbruikers. Daar ben je een volle week mee bezig en er komt veel bij kijken. Alle verlichting moet opgehangen en nagekeken worden. Op de laatste opbouwdag wordt er een stresstest uitgevoerd om te kijken of de generators niet in storing komen te staan en een uitval kunnen veroorzaken.”

De grootste uitdaging volgens Christian is dat er altijd meer stroomverbruikers bijkomen dan gedacht. Hij zegt: “Elk jaar zie je weer dat er andere en zwaardere stroomverbruikers bijkomen. Dat kan een frietkraam zijn die elektrisch bakt in plaats van op gas of een extra koelwagen die er last minute is bijgekomen. Elektrisch koelen en verwarmen kost nou eenmaal meer vermogen, dus dan is het onze taak om stroom overal naartoe te krijgen. Dit is een uitdaging, maar wel een leuke. Je moet het altijd zo aanleggen, dat wanneer het gaat regenen je geen kortsluiting krijgt. Op deze manier loop je veel kilometers op het veld en ben je kapot na een week opbouwen, maar het is erg dankbaar werk. Als het eenmaal draait, hebben we er veel plezier van en zijn we trots dat we het toch weer voor elkaar hebben gekregen!”

Gaan jullie zelf ook naar het festival?

Helaas moet Christian dit jaar overslaan door een gebroken been, maar Thomas is wel aanwezig. Zelf kijkt hij het meeste uit naar de vrijdagavond met techno muziek en de band 'Van Dik Hout' op zaterdag, maar ondertussen moet er ook gewerkt worden op het festival. Zo zegt hij: “De eerste dag heb ik tot tien uur 's avonds storingsdienst. Door de goede voorbereiding is er vertrouwen dat alles goed blijft werken en als dat 's avonds dan ook blijkt smaakt een biertje des te beter.” Christian vult aan: “Het is leuk om te doen met een klein groepje elektriciens. Iedereen binnen de organisatie van Weitjerock komt ook uit het dorp. Je kent elkaar en er heerst een leuke, relaxte sfeer. Dat is ook vergelijkbaar met het werk bij Yara. Je zet iets moois neer waar veel mensen van kunnen genieten en dat maakt mij trots.”

Christian van Vooren en Thomas van Merode

Werken bij Yara

Yara heeft in de afgelopen jaren veel nieuwe talenten aangetrokken, maar door krapte op de arbeidsmarkt blijft de vraag naar nieuwe collega's bestaan. Met die gedachte is er een employer branding strategie opgezet, waarbij Yara op verschillende evenementen in de regio aanwezig is. In 2023 zijn dat Vestrock, Crammerock, Festival De Ballade, Vestingcross, Hrieps, Marathon Zeeuws-Vlaanderen, op de Havendagen en dus ook op Weitjerock. Alles met het doel om meer naamsbekendheid als werkgever te creëren en in contact te komen met potentiële nieuwe medewerkers.

Alle vacatures bij Yara zijn te vinden op de nieuwe website: werkenbijyara.nl

Wiskerke Onions: "Samen realiseren we de meest duurzame ui."

Kiezen voor de paardensport of voor het familiebedrijf? Dit was het dilemma waar Chayenne Wiskerke voor stond. Na haar studies in het buitenland, besloot ze voor het uienbedrijf te gaan. En dat was een goede keuze. Wiskerke Onions exporteert wereldwijd een breed scala aan Nederlandse uien. Chayenne, managing director: "Bloed kruipt toch waar het niet gaan kan."

Nederland als grootste speler in de wereldexport

Met 80 medewerkers en 12 vrachtwagens verpakt en vervoert Wiskerke Onions elk jaar 190 miljoen kilo uien. Rode, biologische, gele uien en sjalotten. 95% van deze uien wordt in Nederland geteeld. Wiskerke Onions teelt deze niet zelf, maar werkt samen met een netwerk van zorgvuldig geselecteerde en professionele uientelers. "Ieder zijn vak", aldus Chayenne. Voor deze telers stelt het bedrijf een proefveld van 24 hectare open. Op het proefveld wordt getest met dripirrigatie, fertigatie en verschillende nieuwe uienrassen. Dripirrigatie is een techniek waarbij er door slangen in de grond rechtstreeks en gecontroleerd water en meststoffen worden toegediend bij de wortels. Een voordeel hiervan is, dat er veel minder waterverlies is dan bij de gangbare waterkanonnen. De kans op ziektes door vies, opspattend regenwater is ook minder groot. Het plantje is altijd voorzien van voldoende water waardoor het beter groeit. Bij fertigatie draait het daarnaast om het toepassen van meststoffen via het irrigatiewater. Momenteel boeken telers op het proefveld positieve resultaten met dripirrigatie. Chayenne begint: "Met dripirrigatie zijn wij in staat om in het begin van het groeiproces de grond vochtig te houden, waardoor we een weerbaardere plant krijgen en minder gewasbeschermingsmiddelen nodig hebben. Ook hebben we minder weglek van meststoffen, wat beter is voor het milieu en de portemonnee."

Door de opkomst van vegetarische gerechten merkt Wiskerke Onions een toename in uiconsumptie, voornamelijk van de rode ui. Deze uien worden gebruikt in kant-en-klare maaltijden en als mix in roerbakgroentes. "Ieder land heeft zo zijn eigen voorkeuren. Onze B2B-klanten begrijpen wat de voorkeuren van de consument in dat land zijn. Zo hebben we uien van de merken Champion, Dutch Pride en Royal Dutch die worden verkocht aan supermarkten zoals Jumbo en aan groothandel importeurs. De Nederlandse ui is scherp en relatief klein. Als je meer naar de evenaar gaat, zie je dat een

Spaanse ui zoeter is, wat komt door een hoger suikergehalte. In Afrika eten ze liever kleinere uien, in Europa gaat de voorkeur uit naar een grotere ui. Dat is nou eenmaal cultuur, maar ook een prijswaardigheid aangezien kleinere uien goedkoper zijn. In Afrika kopen ze uien bij ons per kilo in, maar rekenen ze af per stuk. Hoe meer uien in een kilo, des te meer winst de lokale verkoper heeft."

Kunstmest als geheim wapen tegen voedselproblematiek

Kunstmest is een essentieel onderdeel bij het oplossen van het wereldvoedselprobleem. "We kunnen niet zonder. Dat werd ook duidelijk nadat de kunstmestprijzen enorm stegen door de oorlog in Oekraïne. Hierdoor waren lokale telers in landen als Afrika niet in staat om voldoende kunstmest te kopen. Het gevolg hiervan is dat er weinig gewassen zijn opgeleverd. In Afrika was er lokaal 30 tot 40% minder oogst. De vraag naar Hollandse uien steeg hierdoor maar het toont vooral aan hoe afhankelijk we zijn van kunstmest. Kunstmest is een wapen tegen honger en misschien is het ook hier wel zo dat onbekend onbemind maakt."

Uienbewaring

De tijd die nodig is voordat een ui volgroeid is varieert van de 100 tot 120 dagen, afhankelijk van het ras, de teelttechnieken en groeiomstandigheden. Nadat de uien zijn volgroeid start het proces van het drogen. Dit begint op het land. In het buitenland blijven de uien vaak een paar dagen liggen om te drogen. In Nederland worden ze meestal direct opgehaald na het rooien. Chayenne legt uit: "In het buitenland kennen ze geen droogloodsen, maar omdat het weer in Nederland zo onvoorspelbaar is worden de uien zo snel mogelijk naar de droogkamer gebracht. Dat is vrijwel direct na de oogst in onze zomermaanden. Dit drogen gebeurt bij ons met warme lucht van onze buurman, de frietfabriek Lamb Weston Meijer. De restwarmte die tijdens het bakproces vrijkomt wordt gebruikt om water mee op te warmen tot 80 graden. Het warme water wordt door de buizen naar ons gebracht en via

een warmtewisselaar wordt de lucht verwarmd om de uien te drogen. Met deze methode wordt er duizenden kubieke meters aardgas bespaard. Een ander voordeel is dat de lucht op basis van restwarmte 100% droog is, waardoor het droogproces wordt versneld. De reden van de extreem droge lucht is omdat er geen water vrijkomt, wat wel het geval is bij de verbranding van aardgas. Bij verbranding van elke kubieke meter aardgas ontstaat immers bijna 2 liter water. Om de cirkel nog verder rond te maken gebruiken wij de overgebleven restwarmte om ons kantoor te verwarmen."

De smaak te pakken

Na de succesvolle samenwerking met Lamb Weston Meijer is Wiskerke Onions verder gaan kijken naar verduurzamingsmogelijkheden. Al snel kwamen ze uit bij zonne-energie. Het ambitieuze plan voor een zonnepark van 30 hectare, vlak naast de Vlaketunnel, is in april 2023 gerealiseerd. Een indrukwekkend gezicht waar 44.000 panelen volledig duurzaam energie opwekken. Het opgewekte vermogen bedraagt 24 MW. Hiervan gaat 8% naar het bedrijf zelf, van de rest worden lokale Jumbo supermarkten voorzien van groene electriciteit middels Garanties van Oorsprong (GVO). Hiermee is Wiskerke Onions heel duurzaam, het bedrijf gebruikt veel minder aardgas en is van het elektriciteitsnet af. "Ook aan de teeltzijde werken we dus aan efficiënter gebruik van water, meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen, terwijl de opbrengst geborgd wordt en de productkwaliteit beter is. Met de lage milieufootprint creëren we een goede verkooppositie bij klanten die duurzaamheid waarderen. Toen wij zeven jaar geleden met de verduurzaming van ons bedrijf begonnen door middel van zonnepanelen en het gebruik van restwarmte, waren deze investeringen nooit alleen vanuit winst oogmerk. Door vooruit te denken en te investeren in het milieu en de natuur, kunnen wij er over tien jaar nog steeds voor zorgen dat er op een duurzame manier, succesvol uien kunnen worden geteeld en geëxporteerd over de hele wereld."

De overheid; hulp of bedreiging?

Volgens Chayenne wordt de rol van Nederland als exportland van landbouwproducten onderschat. "We hebben een zeer sterk ontwikkelde agrarische sector. Hand in hand kunnen we de milieu- en natuurbelangen oplossen en ombuigen naar nature positive solutions. Mede door innovaties kunnen we het gebruik van meststoffen, gewasbeschermingsmiddelen, plastics en energie terugdringen. Er is genoeg kennis en kunde in Nederland aanwezig om innovatief samen te werken over de gehele keten, zodat we onze leidende positie op de wereldmarkt kunnen behouden. Maar, innovatie en behoud van productie horen bij elkaar. Kennisontwikkeling zonder het zelf te maken, leidt vaak tot uitholling van expertise op langere termijn."

Waarom kan de Nederlandse ui een jaarrond geëxporteerd worden?

"In Nederland telen we zeer langedag uien. Deze rassen hebben een groeiseizoen nodig waarin de daglengte ten minste 16 uur licht bedraagt. De lange, lichte dagen van half mei tot eind juli maakt het mogelijk dat deze specifieke rassen geteeld kunnen worden met een hoog percentage droge stof. Hierdoor zijn de uien relatief klein, maar erg sterk. Lange dag-uien zijn lang houdbaar waardoor ze het hele jaar geëxporteerd kunnen worden naar maar liefst 140 landen, wereldwijd. De enige plek waar zeer langedag uien kunnen groeien is de breedtegraad tussen Noord-Denemarken en ten noorden van Parijs. Op het zuidelijk halfrond ligt dit gebied bijna volledig in de oceanen."

Vuurhelden in actie

Je moet het maar durven: letterlijk door het vuur gaan voor een ander. Collega's en brandweerlieden Michiel Kock, Marcel de Cock en Michiel van Doeselaar draaien er hun hand niet voor om. Yara is een Brzo-bedrijf (Besluit risico's zware ongevallen), omdat er met grote hoeveelheden chemische stoffen wordt gewerkt. Hierdoor moeten er specifieke maatregelen worden genomen om risico's op ongevallen te verminderen. Een van die maatregelen is het hebben van een eigen brandweer. Samen met nog 47 anderen, hebben deze drie mannen het brandweervirus te pakken en slaan ze geen oefenmoment of uitruk over. Wat ze verbindt? Hun nuchterheid, want je hoeft écht geen superheld te zijn om iets voor anderen te betekenen.

Michiel Kock, leeftijd: 36
Werkzaam bij Yara sinds 2021
Bevelvoerder Yara brandweer en
vrijwilliger brandweer Axel
“Politieagent of brandweerman; ik wist al heel jong wat ik wilde worden. Hulpverlening is er bij

ons thuis met de paplepel ingegoten. Mijn vader was jarenlang instructeur bij de reddingsbrigade en meerdere mensen uit de vriendenkring van mijn ouders zaten bij de vrijwillige brandweer. Zo ben ik ook in aanraking gekomen met deze wereld. Op de

brandweerpost in Axel rukken we jaarlijks ongeveer 60 keer uit. We hebben gelukkig meerdere vrijwilligers en diensten. Om ervoor te zorgen dat we altijd voldoende bemensing hebben is dat ook noodzakelijk. De bedrijfsbrandweer bij Yara bestaat uit twee takken: de continu bezetting van bevelvoerders en de brandweercolliga's vanuit productie, beveiliging en dagdienst. De vaste bevelvoerders verzorgen oefendagen, testen en controleren

de noodvoorzieningen, zoals het bluswaternet, ademlucht- en gasmeetapparatuur. Ook geven zij instructies en trainingen. Er wordt elke dinsdag geoefend, waarbij iedere brandweerman uit de totale groep minimaal elke 5 weken een oefening heeft. Verder zijn ze natuurlijk actief als het alarm afgaat voor een daadwerkelijke uitruk. Een echte calamiteit is ons gelukkig nog bespaard gebleven. We doen er via preventie natuurlijk ook alles aan om een incident of ongeval te voorkomen. Wat ik het mooiste vind aan dit werk? Het brandweerkorps is een goede plek om vaardigheden op te doen die nergens anders zijn te leren. Kameraadschap, het onvoorwaardelijke vertrouwen in elkaar. Ik zou niets anders willen.”

Michiel van Doeselaar, leeftijd: 36
Werkzaam bij Yara sinds 2016
Assistent Productie coördinator
Verlading, Yara brandweer en vrijwilliger
hoogtereddingsteam brandweer Zeeland
“Het eerste waar je aan denkt bij het woord brandweer zijn vlammen en rook. Wat veel mensen niet weten is dat het redden van mensen op hoogte of diepte ook bij de primaire taken van de brandweer hoort. Als een autoladder of hoogwerker niet goed bij het incident kan komen worden er gespecialiseerde hoogtereddingsteams ingezet, waar ik

deel van uit maak. Wij zorgen voor redding op hoogte, in diepte en op andere moeilijk bereikbare plaatsen. Denk aan industriële installaties of windmolens. Laatst was er een kraanmachinist met hartkloppingen die op 25 meter hoogte vast zat, maar het kan net zo goed een verdwaalde kat in een boom zijn.”

“Tijdens mijn werk bij Defensie heb ik ervaring opgedaan met het werken op hoogte. Eenmaal bij Yara heb ik- net als alle andere brandweerlieden- specifiek de opleiding gevolgd voor industrie en pompbediende. En daar bovenop komen dan specialistische trainingen zoals redden uit besloten ruimten. Je kunt soms voor onvoorspelbare situaties komen te staan. Ik herinner mij nog een vrouw uit Middelburg die door een stuk verouderde bestrating in haar achtertuin in een zinkgat met drijfzand was gevallen. Met hulp van haar man en buurman kon ze haar hoofd boven houden en blijven ademen. Door diverse trainingen die ik gevolgd heb, wist ik wat ik moest doen en konden we haar uit de benaderde positie halen. Dat zal mij altijd bij blijven.”

Marcel de Cock, leeftijd: 35
Werkzaam bij Yara sinds 2011
Safety coach, bevelvoerder Yara
brandweer en vrijwillig brandweerman
korps Wolphaartsdijk

“Voor mij was bij de brandweer gaan geen zekerheidje. Sterker nog, ik had er weinig mee. Toen ik in dienst kwam bij Yara was het ‘part of the deal’. Je moest een extra activiteit kiezen: brandweer of EHBO. Ik kon geen pleisters plakken en ik wist niets van branden. Ik koos voor de brandweer, misschien omdat uniformberoepen mij vroeger wel aantrokken en daar heb ik geen seconde spijt van gekregen. Mijn interesse is met de jaren alleen maar gegroeid. Ik heb mij zelfs aangesloten als vrijwilliger bij het korps op het dorp waar ik woon. Mijn doel als brandweerman is om mens en dier te redden en materiële schade te beperken. Het draait altijd om discipline, autoriteit en gezag. Je werkt jezelf in het zweet en blijft op zoek naar dingen die beter, sneller en anders kunnen. Alles om ervoor te zorgen dat je de volgende keer nog sneller ‘brand meester!’ kunt roepen. Om dat te kunnen realiseren dienen we getraind te blijven. Er geldt een minimale aanwezigheidsplicht en er wordt om de drie jaar een herhalingscursus gaspaktraining gegeven. Mensen grappen weleens dat brandweermannen pyromanen zijn, maar niets is minder waar. Wij houden van een mooie brand omdat we getraind zijn om die te bestrijden en zo mensen te helpen. Als voetballer wil je ook niet alleen maar trainen en geen wedstrijden spelen.”

“
Mensen grappen
weleens dat
brandweermannen
pyromaan zijn, het
tegendeel is waar.”

Michiel Kock, Michiel van Doeselaar
en Marcel de Cock

Tijdelijke natuur

Yara startte in 2013 met het project Tijdelijke natuur, een samenwerking met Zeeuwse Milieufederatie (ZMF) en de Stichting Landschapsbeheer Zeeland (SLZ) waarbij de eerste plannen werden gesmeed om braakliggende grond publieksvriendelijk in te richten en ruimte aan flora en fauna te geven.

Fast forward, tien jaar later. Op steenworp afstand van het Yara fabrieksterrein vind je een groene oase van rust. Als je een van de wandelroutes aflegt vergeet je even waar je bent. Hier hoor je geen machines maar bijen zoemen. Onder één van de ontelbare grote bomen op de schapenweide schuilt een ooi met haar gezin voor de felle zon. In de amfibieënpoel is het nog rustig, de vogels daarentegen kwetteren honderduit en libellen hangen roerloos boven het water om opeens met grote spoed naar links of naar rechts te schieten.

Oude graansoorten, bloemenranden en hun vlindervrienden, keverbanken en natuurlijk het knorrigste lid van de Yara-familie. Genoeg te zien! Bij de inrichting van het gebied is bovendien bewust gezocht naar streekeigen elementen. Zo zijn er Zeeuwse hagen

en een hoogstam boomgaard met oude appel- en perenrassen, zoals Dekkers Roem en de Zure Hondsmuul die beiden oorspronkelijk uit de streek komen. Het moge duidelijk zijn dat het werk van de afgelopen tien jaar zijn vruchten afwerpt, want de biodiversiteit is door het project Tijdelijke Natuur toegenomen. Daarom weten ook steeds meer mensen het vrij toegankelijke gebied te vinden. En dat mogen er als het aan Yara ligt nog veel meer worden.

Wandelen geeft energie

Leuk feitje: uit onderzoek is gebleken dat er een verband is tussen de fysieke werkomgeving en het werkgeluk van medewerkers. Het creëren van een positieve en stimulerende omgeving draagt bij aan het werkgeluk, de motivatie en de algehele tevredenheid van werknemers.

Amy de Letter
HR-assistent en lid van de werkgroep Mind Matters

Buiten zijn is gezond

“Hoe meer stappen in de natuur des te beter! Steeds meer collega’s verkennen tijdens hun pauze of vrije momenten de wandelpaden. Binnenkort worden er extra picknicktafels geplaatst, zodat je een mogelijkheid hebt om hier te eten of om te vergaderen in de buitenlucht.”

Groene vingers

Eigenlijk zit hij er niet zo op te wachten om in het middelpunt van de belangstelling te staan.

Groenbeheerder en tuinman bij Yara, Louis de Korne, laat liever zijn werk spreken. Een mooi stuk natuur heeft volgens hem niet veel poespas nodig, wel wat tijd, liefde en ruimte. Sinds 2017 is hij namens zijn werkgever Idverde verantwoordelijk voor het onderhoud van alle groene ruimtes op en rond het Yara-terrein, zo’n 140 hectare in totaal, wat gelijk staat aan zo’n 200 voetbalvelden.

‘Een beetje maaien, planten en onkruid wegsprengen, hoe moeilijk kan het zijn?’. Louis lacht en begint te vertellen. “Ik snap dat mensen dat denken, maar je moet wel degelijk enig verstand hebben van ecosystemen, planten en dieren. Niet elke plantsoort floreert op elke plek. Bij de Marley koeltoren bijvoorbeeld, die gebruikt wordt om warmte af te voeren, is de omgeving vochtig en zout. In deze zoute habitat spotten we de zeldzame Astermunnik op de zeeasters die daar groeien. Ook is dit een ideale omgeving voor zeekraal en lamsoor, terwijl zoetwaterminnende planten of bomen het daar een stuk moeilijker hebben.”

Werken met en voor de natuur

En dan zijn er nog de veranderende omstandigheden waar je op in moet spelen. “Die geplande onderhoudsstop gaat gewoon door bij een regenbui, maar ik ben voor veel dingen afhankelijk van het weer. Onkruid besproeien, dat doe je niet als het waait. De gazons maaien we elke tien dagen. Dat kan alleen als het droog is want regenval is schadelijk voor je gras en kan bovendien gevaarlijke situaties opleveren. Eigenlijk werk ik met het weer en de jaargetijden mee. We kijken daarbij verder dan alleen het einde van de week. Een boom die je vandaag plant is niet morgen al groot. Met de werkgroep Tijdelijke Natuur mag ik meedenken over de toekomstplannen op groengebied. Veel van wat hier gebeurt is voor de lange termijn. Dat is ook echt iets waar Yara sterk in is, mogelijk ook vanwege een stabiel managementteam dat met een meerjarenbeleid vooruitkijkt en het belangrijk vindt om bij te dragen aan het verbeteren van de leefomgeving voor zowel de lokale gemeenschap als haar medewerkers. Terwijl asphalt op het terrein mogelijk de meest economische en praktische keuze zou zijn, kiezen zij voor een andere route. De groene route, die goed is voor de biodiversiteit en het bedrijfsterrein een fleurige uitstraling geeft.”

Veiligheid op het fabrieksterrein staat voorop.

Groenbeheer speelt hierbij een belangrijke rol. Denk aan verkeersveiligheid; er moet altijd voldoende zicht en bereikbaarheid zijn. En hoe mooi die bloemetjes ook staan, om te voorkomen dat de ventilatoren of koelmotoren vol met pluus komen te zitten moet er op tijd worden gesnoeid. Good housekeeping en groenbeheer gaan hand in hand bij het creëren van een leef- en werkomgeving die schoon, duurzaam, veilig en aantrekkelijk is.

In mei...

Met de vele bossen, struiken en graslanden op en rond het terrein biedt je gelijk ook leefgebieden en schuilplaatsen voor verschillende diersoorten,

waaronder vogels, zoogdieren en insecten. “Een mooi voorbeeld hiervan zijn de scholeksters. Zij beginnen in het voorjaar elkaar het hof te maken. Een heuse liefdesdans met luide lokgeluiden waarmee de mannen indruk proberen te maken op de vrouwen. Het resultaat zie je enkele weken later terug in de vorm van vogelnestjes in de grindbakken op het terrein. Fazanten lopen hier ook. Laatst zag ik nog een moeder met haar negenkoppige kroost een wandeling maken. En als ik aan het maaien ben lopen de hazen mee, om zich te verstoppen. Een mooi zicht. Ook patrijzen en zelfs de kwartel zijn gespot. Vorig jaar liepen de reeën tot in de werkplaats. Daar moesten we toen wat aan doen, want veiligheid staat voorop voor mens en dier.”

Alles in balans

De omgeving zo mooi houden als hij nu is, kan alleen in goed overleg met de naaste omgeving. Boer en buurman Peter Dieleman zorgt bijvoorbeeld voor de mooie bloemenranden op grond die niet

voor landbouw geschikt is. En dan is er nog het megaproject Solar Koegors, het zonnepark in de achtertuin van Yara. “In goed overleg hebben wij het natuurbeheersplan op elkaar afgestemd, om zo recht te doen aan de aanwezige natuur. Daarbij hebben we steeds de ZMF en SLZ betrokken. En ecooloog Alex Wieland uiteraard, onze ‘eigen boswachter’. Puinpaden en keien, dat doen we bijvoorbeeld niet. En als wij hier schapen hebben lopen, is het niet logisch als er een aangrenzend gebied focust op de komst van vossen”, legt Louis uit.

Kleine moeite

Hij blijft bescheiden. “Als ik hoor hoe groot de uitdaging is om aan de energietransitie te kunnen voldoen, dan is toch wel het minste wat ik kan doen het groenonderhoud op orde krijgen. Als de bak bij de ingang gevuld staat met vrolijke gekleurde bloemen tover je met een kleine inspanning een grote glimlach op iemand zijn gezicht. Alleen daarom al kom ik elke morgen fluitend naar mijn werk.”

“

Het is de kunst om onzichtbaar te zijn

Louis de Korne – groenbeheerder Yara Sluiskil

Samen is leuker

Een goede werksfeer beperkt zich niet tot kantoor tijden. Veel medewerkers brengen ook buiten het werk graag tijd met elkaar door. Ze zoeken elkaar op via sportieve activiteiten, culturele uitjes of gaan een dagje weg met het hele gezin. Yara stimuleert dit via de personeelsstichting en verenigingen. Yara vindt dat het belangrijk is om een omgeving te creëren waarin

medewerkers elkaar beter leren kennen, samenwerken en plezier hebben. Het bevordert een gevoel van saamhorigheid en versterkt de onderlinge band.

Op onderstaande foto zie je de TC Yara Sluiskil, één van de verenigingen binnen de personeelsstichting die activiteiten op het gebied van toerfietsen organiseert.

De klankbordgroep; samen dingen oplossen!

Een aantal mensen uit Terneuzen, Sluiskil, Schapenbout en Axel vormt de klankbordgroep van Yara Sluiskil. Als oren en ogen in de regio weten zij als geen ander wat er allemaal speelt. De leden zijn: Jan van der Geld (voorzitter), Onno Jansen, Remona Schelfaut, Patrick van Poorten, Cees Henzen, Walter Hartmann, Levien de Groote en Dimitry van Steenpaal.

Heeft u een vraag voor de Klankbordgroep? Neem contact op met voorzitter Jan van der Geld via 0115-618777 of via vandergeldjan@gmail.com

Colofon

Dit Magazine is een uitgave van Yara Sluiskil. Het is verspreid onder medewerkers van Yara en leveranciers. Andere geïnteresseerden kunnen het magazine aanvragen via telefoon 0115 – 474 318.

Heeft u na het lezen van dit magazine nog specifieke vragen over het duurzaamheidsbeleid van Yara Sluiskil dan kunt u daarmee terecht bij Gijsbrecht Gunter, Manager Externe Relaties en Communicatie (ERC), telefoon: 0115 - 474 444, e-mail: gijsbrecht.gunter@yara.com

Eindredactie: Yara Sluiskil, afdeling ERC

Fotografie: Michèle Koch, Maxime Kock en Wouter Kersbergen - SPINDOKTER

Realisatie: de Ideeënfabriek van Pieters

Yara Sluiskil B.V.

Industrieweg 10
4541 HJ Sluiskil
www.yara.nl

